

АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ю.А. Опанасюк, М.С. Шкурат

Сумський державний університет, м. Суми

На порозі XXI століття екологічні проблеми набули статусу глобальних. Людство усвідомлює небезпеку скорочення життя на Землі із-за свого впливу на масштаби природокористування, інтенсивність господарювання, забруднення природного середовища. Земля, що живить нас, повітря, яким ми дихаємо, вода, яку п'ємо, щорічно зазнають величезних втрат від необдумані дії тих, хто ними користується.

Актуальність даної теми полягає в тому, що недостатнє дослідження та діагностика екологічного стану регіонів призводить до еколого-демографічних проблем, лімітує можливості економічного та соціального розвитку крупних промислових регіонів та міст. Саме тому слід значно підвищити рівень контрольованості екологічної ситуації для зменшення негативних наслідків.

Житомирська область утворена 22 вересня 1937 року. Вона ділиться на 23 райони. Область розташована на правобережжі України, в центральній частині Полісся. В своєму складі має 11 міст, 43 селища міського типу, 1619 сільських населених пунктів. На сході вона межує з Київською, на півдні — з Вінницькою, на заході з Хмельницькою та Рівненською областями, а на півночі з Білоруссю. Площа — 29,8 тис. кв. км. Населення — 1292,6 тис. чоловік.

Для того щоб проаналізувати екологічний стан Житомирської області слід розглянути забруднення 3 основних сфер Землі: атмосфери, гідросфери і літосфери.

Забруднення атмосфери - результат викидів забруднюючих речовин з різних джерел. Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну, що включає обсяг викидів шкідливих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення потрібно відмітити деяке збільшення загальної кількості викидів в атмосферне повітря в 2010 році у порівнянні з минулим роком. Це збільшення складає 3,38 тис. тон, що на 4,01 % більше ніж у 2009 році. До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування; промислові підприємства, сільське господарство, всі види транспорту. Найбільший внесок у забруднення атмосфери Житомирської області традиційно складають міста: Новоград-Волинський (5,856 тис. т.), Бердичів (5,622 тис. т.), Житомир (0,908 тис. т.), Коростень (0,538 тис. т.) та Овруцький (0,983 тис. т.), Коростенський (0,689 тис. т.), Малинський (0,554 тис. т.), Житомирський (0,463 тис. т.), Вол.-Волинський (0,420 тис. т.), Новоград-Волинський (0,416 тис. т.) райони.

Особливо сильного забруднення в Житомирській області зазнає гідросфера. В 2010 році загальний обсяг скиду становив 151,5 млн.м³, із них 112,3 млн.м³ нормативно-чистих без очистки, 33,27 млн.м³ нормативно очищених та 5,97 млн.м³ забруднених без очистки і недостатньо очищених зворотних вод. Протягом 2010 року 39,24 млн. м³ стічних вод пройшли очистку на очисних спорудах каналізації, із них біологічну очистку – 35,42 млн. м³ та 3,82 млн. м³ механічну очистку. Найбільші обсяги зворотних вод з перевищенням нормативів ГДС скинули: ЗАТ «Комплекс екологічних споруд» м.Бердичів – 2423,0 тис. м³ та Коростишівське міське комунальне підприємство «Водоканал» - 480,4 тис. м³.

Забруднення літосфери відбувається як природним шляхом, так і в результаті антропогенної діяльності. Антропогенна діяльність – це вплив людей на навколишнє середовище та природничі процеси. Наприклад, в Житомирській області завдяки антропогенній діяльності розораність сільськогосподарських угідь складає 65,4%. Основними забруднювачами землі є радіоактивні речовини, які випали в результаті Чорнобильської катастрофи та залишкові кількості хімічних засобів захисту рослин. Станом на 01.01.2011 р. в області нараховується 1417,7 тис га земель забруднених радіонуклідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, що складає 47,53 % від загальної території області.

Отже, основними проблемами екологічного становища Житомирського регіону є:

- низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням;
- відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук;
- шкідливі викиди від пересувних джерел;
- надмірне забруднення поверхневих вод;
- забруднення радіоактивними речовинами внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Для того щоб вирішити ці проблеми слід запобігти таких заходів:

- впровадити сучасні технології очищення промислових викидів;
- посилення контролю за токсичністю відпрацьованих газів автомобільних двигунів;
- реконструювати очисні споруди господарсько-побутових стічних вод;
- відновити деградовані та малопродуктивні землі;
- провести роботи, пов'язані з поліпшення технічного стану водойм.